

Provinsiýada pul gytlygy

Author: IWPR

Lebap welaýatynyň merkezi şäheri Türkmenabadyň dokma senagat kärhanalarynyň işgärleri eýýäm üçünjü aý aýlyklaryny pul bilen däl, çykarylan önümler bilen berýärler. Aýyň soňynda olara prostyn, ýassyk daşy, pagta ýorgan, ýassyk, tikiňçilik hem-de trikotaž ö
Bunuň ýaly kärhanalar az däl, çünki pagta işläp bejerýän senagat bilen bir hatarda şäherde ýüpek dokaýjy kombinaty, ýüň egiriş fabrikasy hem-de trikotaž kombinaty işleýärler.

Fabrikalaryň biriniň işgäri, 40 ýaşyndaky Galinanyň aýdyşyna görä, olar iş smenadan soň bazara çykyp, olara aýlyk hökmünde berilen önümleri satmaga mejbur bolýarlar. Ol nah mata prostynlary köp esse arzan bahadan satýar, çünki harytlary çalt satmaly bolýar. Meselem, prostynlary Galina 35-40 müň manada satýar (bazar kursy bilen 1,5-1,8 ABŞ dollary), ýassyk daşy - 15 müň manada (0,6 ABŞ dollary). Gazanan pulyna Galina hem-de onuň işgärleri maşgalasy üçin ýimit önümlerini alýar.

Harydyň görnüşinden kim nirde işleýändigini bilip bolýar. Meselem, prostynlary, ýassyk daşyny, ýorgan-düşege degişli zatlary, hem-de giçki pižamalary trikotaž fabrikasynyň işgärleri satýarlar. Dokylmadyk materiallaryň fabrikasynyň işgärleri bolsa geým pagtasyny, watin, pagta yorganlary, ýassyklary, milli ýer düşekçeleri- körpeçeleri satýarlar.

Satyjylaryň gürrüňlerine görä, olar harytlary ýada irden - ikinji smenadan oň, ýada günortandan soň - ikinji smena gutaran soň satmaly bolýarlar, çünki iň soňky aý lgy fewral aýynda aldylar. Soňky üç aýlyk önüm bilen berileni hasaba alsak, nagt pul bilen aýlyk iň soň fewral aýynda berileni ýüze çykýar. İşçileriň özleri aýdyşy ýaly, olar maşgalalaryny eklemek üçin bulary etmäge mejbur bolýarlar.

Bazarda bolsa, bunuň ýaly satmagy oňarmaýan satyjylary derrew bilip bolýar, çünki stanok hem-de dokma maşynyň başynda duran soň olaryň satyjylyk türgenligi ýok. Olar üçin iň möhüm zat - harytlary satmak, şonuň üçin hem olar satyn alýanlara öz bahasyna, ýangy bazar nyrhyndan arzan berýänlerini aýdyp duranlaryny eşidip bolýar.

Harytlar bolsa gowy geçmeýär. Emma, tikiň fabrikanyň işgärleriňki oňdy. Olaryň çaga tikiň önümleri - ýagny kostýumlar, koýnekler, şortylar, futbolkalar köp talap edýärler, çünki çagalary üçin tiz-tiz geým alynýar. Müşterileriň arasynda obadan söwda etmäge gelen adamlar köp, olar arzan, 20 den 100 müň manatlyk (0,9-4,5 ABŞ dollarylyk) çagalary geýimleri jany bilen alýarlar. Bu Türkiýe hem-de Hytaý dan getirilen harytlardan köp esse arzan.

Maý aýynda dokma senagat ministri Dörtguly Aýdogdyýew wezipesinden boşadylan soň hem aýlyk borçlar ýagdaýy üýtgedmedi. Resmi tertibde ol öz gulluk ýagdaýyna daýanyp hynaýat edeni bilen günäkärlenildi, emma onuň tussagynyndan bir näçe gün oň aýlyk berilmedigi üçin geçirilen närazyçylyk aktsiýa onuň mertebesiniň soňyna sebäp bolan bolsa gerek.

Bu wakalardan soň ministrliگیň gözegçiliginiň astynda işleýän edaralaryňda prokuratura işgärleri bilen geçirilen derňewiň netijesinde maliýe otçetlarda käbir kemsizlikler ýüze çykdy. Prokuratura işgärleriniň aýtmaklaryna görä, bunuň ýaly edaralarda iki wedomost ýöreyärdi, ýagny bir dokumentler boýunça hemme zat gowdy, hem-de işçilere aýlyklary öz wagtynda berilýärdi, hakykatda bolsa olar hiç zat almayardylar.

Dokma fabrikalaryň önümleri ilat tarapyndan talap edilýäni gaty gowy. Emma başga pudagda işleýän

adamlar näme etmeli, olar hem näçe aýdyr aýlygy görmeýärler, emma olar öndürýän harytlary bazara çykaryp bolmaz. Meselem, mineral dökünleri, himikatlary, superfosfaty islöp çykarýan Türkmenabad himiýa zawodynyn işgärlerine dört aý - ýanwardan maýa çenli aýlyklary berilmedi. Gämileri, baržalary hem-de teplodlary remont edýän işçiler hem-de ekskawator zavodynyň işçileri hut şonuň ýaly ýagdaýda.

Location: [China](#)
[Turkey](#)
[Iraqi Kurdistan](#)

Source URL: <https://iwpr.net/tk/global-voices/provinsi%C3%BDada-pul-gytlygy>